

VEZETŐI PROGRAM

**A NÓGRÁD VÁRMEGYEI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM KERESKEDELMI ÉS
VENDÉGLÁTÓIPARI TECHNIKUM ÉS SZAKKÉPZŐ ISKOLA**

IGAZGATÓ

BEOSZTÁSÁNAK ELNYERÉSÉRE

Pályázó: Barta Rita

3121 Somoskőújfalu, Székely Bertalan út 11.

TARTALOM

Bevezető gondolatok	3
Vezetői program	4
1.A tanulói létszám csökkenésének megállítása	7
1.1.Vonzó iskolai környezet nyújtani a jelentkezőknek	7
1.2.A pályaaorientációs programok átgondolása	9
1.3.A gimnáziumban érettségi vizsgát tett tanulók szakmai oktatásba való bekapcsolása ..	10
1.4.Az általános iskolából érkező tanulók felzárkóztatása	11
1.5.A felnőttek oktatásában résztvevők számának növelése	12
2.Az oktatói testület kiégésének megakadályozása	13
3.A minőségirányítási program maradéktalan végrehajtása	15
4.A megfelelő technikai feltételek biztosítása	16
5.A szülőkkel való kapcsolattartás erősítése	16
6.A szakképzési munkaszerződések számának növelése	17
Zárszó	19

BEVEZETŐ GONDOLATOK

1993. augusztus 16. óta dolgozom a kereskedelmi iskolában. 2007 óta tagintézményvezetőként, 2017 óta igazgatóként irányítom az iskolát.

Öten vagyunk még az akkori gárdából, akik az iskola iránti elkötelezettségtől vezérelve évtizedek óta dolgoznak ebben az iskolában. Ugyanabban az épületben, ugyanazon falak között telt el az elmúlt 30 év, de korántsem eseménytelenül.

Az iskola neve, a képzési szerkezet, a tantervek, az érettségi és szakmai vizsgák rendje is folyamatosan változott. Minden év újabb és újabb kihívást tartogatott számunkra. A folytonos kihívások, megoldandó feladatok megedzettek, a megszerzett tapasztalat erősebbé tett. A 2019-ben elindított változások, az új szakképzési rendszer bevezetése kiszámíthatóbbá, az új a módszerek alkalmazása eredményesebbé teszi a munkánkat.

Úgy érzem, megbízásom esetén az szakképzésben bekövetkezett változások eredményein, hatásain tovább dolgozva kamatoztatni tudom 17 éves vezetői tapasztalatomat.

VEZETŐI PROGRAM

„A jó vezető pontosan olyan, mint egy kertész: felelősséget kell vállalnia azért, amit elültetett. Néha ki kell kapálnia a vadhajtásokat, de a jövőért dolgozik, azokért a gyümölcsökért, amelyek majd később fognak megérni.”

Nelson Mandela

Alapvetés

A Szakképzés 4.0 Stratégia és Cselekvési terv alapján 2020 őszén indult a szakképzés és a felnőttképzés rendszerszintű megújítása. A technikumok és a szakképző iskolák létrejöttével nemcsak a képzési szerkezet alakult át, hanem tartalmi és módszertani megújulás is bekövetkezett.

A reformokat a gazdaság felől érkező elvárások indokolták. Ma a munkaerőpiacon a legfontosabb kompetencia-elvárás a kreativitás és az emberi együttműködés. Ennek szellemében kell megújítanunk a tanítás-tanulás folyamatát. Szakítanunk kell a frontális óravezetéssel, hiszen a kooperatív technikák alkalmazása, a projektekben való együtt munkálkodás fejleszti leginkább ezeket a készségeket.

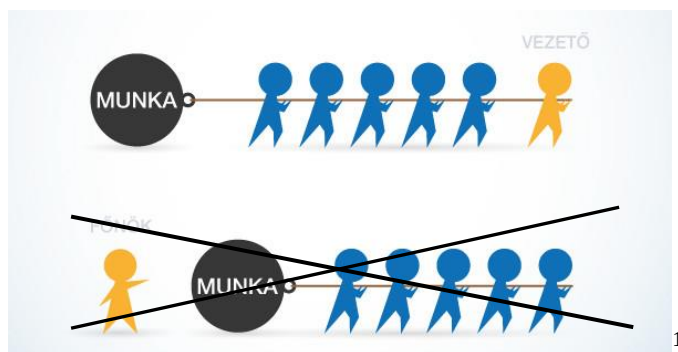
Hogy a módszertani változás bekövetkezzen, a szakmai oktatásban dolgozók szemléletváltozására van szükség. Nem a kerettantervi „mankó” segítségével kell oktatnunk, hanem a képzési és kimeneti követelményekben leírtakat szigorúan betartva kell felkészítenünk a diákokat a szakmai vizsgára, és arra, hogy meg tudják állni a helyüket a munkaerőpiacon. Át kell segíteni a kollégákat – a rájuk tört szabadság után – az átmeneti időszakon, hogy megtalálják az eszközöket az új szemléletű tanulási-tanítási folyamathoz. A tananyagelemek átcsoportosításával, azok tömbösítésével, változatos óravezetéssel és módszerekkel kell megnyernünk a tanulót. A tanulási eredményre kell koncentrálnunk.

Az új rendszerben a szakképzést folytató iskola – sokkal inkább - kifelé kell, hogy tekintsen, mint eddig bármikor.

Folyamatosan figyelünk kell a felénk irányuló elvárásokra. Leginkább a munkaerőpiac elvárásaira. A tanítás-tanulás folyamatát úgy kell megterveznünk, hogy eleget tudjunk tenni a gazdaság felől érkező igényeknek. Az iskola akkor sikeres, ha diákjai el tudnak helyezkedni a szakmájukban. Képzéseinket úgy kell kialakítani, hogy az a munkaerőpiac keresletén alapuljon a nappali képzésben és a felnőttek esetében is. Az iskola legfontosabb partnerei a gazdálkodók,

azok a vállalkozások, amelyek lehetőséget adnak diákjainknak a duális képzésre. Folyamatosan kapcsolatot kell tartanunk a gazdálkodókkal, hogy megismerhessük az elvárásaikat.

A változó helyzetben a vezető dolga, hogy utat mutasson, jó példával járjon elől az útkeresésben.

¹ https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Ferdekesseg.com%2Fmi-a-kulonbseg-a-fonok-es-a-vezeto-kozott%2F&psig=AOvVaw0oVDQH2UaVTNE3h8GrIQIv&ust=1714740412820000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBiQjRxqFwoTCNi_qu__7oUDFQAAAAAdAAAAABAE

Küldetésnyilatkozatunk szerint „*Intézményünk szűkebb és tágabb iskola-felhasználói környezetéhez, a munkaerőpiac igényeihez, korunk változó elvárásaihoz, kihívásaihoz való rugalmas alkalmazkodással, a versenyképes tudás átadásával a város, a megye számára szeretne művelt, igényes, korszerű ismeretekkel bíró, vállalkozó szellemű szakembereket képezni.*”²

Ezzel a mondattal lehetne a lényegre törően megfogalmazni, hogy miért dolgozunk nap mint nap. Ez az a cél, ami meghatározza a mindennapi tevékenységeket, az iskola valamennyi dolgozójának munkáját. Elsősorban szakképző iskola vagyunk, és ebből fakadóan legfontosabb célunk a jó szakemberek képzése. Természetesen szeretnénk tanítványainkat megfelelő műveltséggel és kultúrával felruházni, hiszen a leendő kereskedő vagy vendéglátós szakember esetében ez elengedhetetlen.

Munkánk során olyan ismeretek átadására törekszünk, amelyek a szakmai elméleti és gyakorlati tudás megszerzését szolgálják. Tanítványainkat munkára neveljük. A nálunk tanuló gyerekeknek ezek az ismeretek azok, ez a tudás az, amely megakadályozhatja leszakadásukat.

Egy olyan iskola kialakításán szeretnénk dolgozni, amelyben

- a tanulólétszám megtartása mellett színvonalas szakmai elméleti és gyakorlati képzés nyújtásával diákjaink sikeresen helyezkednek el a munkaerőpiacon;
- a lemorzsolódás csökken, az intézményünkbe beiratkozó tanulók bizonyítvánnyal, szakmai képzettséggel hagyják el az intézményt;
- barátságos és befogadó a légkör, továbbra is innovatív a tantestület, amely nyitott és elkötelezett a nemzetközi kapcsolatok bővítésére;
- tanulóink motiváló tanulási környezetben, megfelelő tárgyi feltételek mellett és a motivációt szellemiekben is biztosító oktatói testület irányítása mellett tanulhatnak;
- az eltérő szociokulturális háttérrel érkező tanulók integrációjával a hátrányos helyzetű és roma származású tanulók társadalomba való beilleszkedési esélyei növekszenek;
- a nemzetközi kapcsolatok fejlesztésével, a külföldi tapasztalatok szerzésével történő szemléletformálás következtében tanáraink és tanulóink interkulturális kompetenciákkal rendelkeznek.

² A Nógrád Vármegyei SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola szakmai programja, 2023, 5. oldal

A fent vázolt jövőkép elérése érdekében feladataink:

1.A tanulói létszám csökkenésének megállítása

Nagyon fontos feladatunk, hogy az iskolát élettel töltsük meg, a **tanulólétszámot** tartani tudjuk, hiszen így van létjogosultsága az intézményünknek.

1.1.Vonzó iskolai környezet nyújtani a jelentkezőknek

Nagyon fontosnak tartom a vonzó, **rendezett iskolai környezet kialakítását**. A fiatalokat körül vevő tetszetős térnek és tárgyaknak nevelő hatása van. A közösségi tér kialakítása lehetőséget ad a diákok kulturált körülmények közötti találkozóra, az iskolai élet ünnepi alkalmaira. A ma fiataljainak nem csak a szép környezet a fontos. Számukra úgy tudunk 21. századi tanulási környezetet nyújtani, ha lehetővé tesszük az infokommunikációs eszközök, a legmodernebb technikai feltételek, szakmai gépek használatát.

Vonzó tanulási környezetet nemcsak a tárgyak, berendezések nyújtanak, hanem sokkal inkább a **modern tanulási-tanítási módszerek alkalmazása**, a digitális tananyagok és oktatási tartalmak felhasználása a tanulás-tanítás folyamatában.

Olyan képzési palettát kell nyújtanunk, amellyel megfeleljünk a munkaerőpiac igényeinek és a környezetünk képzési igényeinek. A vendéglátós alapszakmák mellett továbbra is fontos célkitűzésünk a kereskedelmi képzés erősítése. Kiemelt feladatunk, hogy minden évben technikumi és szakképző iskolai szinten is tudjunk csoportokat indítani a kereskedelem ágazatban.

A vonzó tanulási környezet egyik eleme, ha a tanuló úgy érzi pontosan **ismeri a követelményeket**, amelyeknek meg kell felelnie, és segítséget kap ahhoz, hogy teljesítse azokat. Ennek érdekében feltárjuk a legrosszabb tanulmányi eredményt produkáló (KRÉTA piros osztályai) osztályok tanulóinak tanuláshoz, iskolához való hozzáállását kérdőív segítségével, és elemezzük azt munkaértekezleten.

Az eljárást már kipróbáltuk, amelyből számos információhoz jutottunk. Megállapítottuk, hogy a tanulók szeretnek hozzánk járni, de a vele járó munkát nem szívesen vállalják, nem tesznek erőfeszítéseket a jobb eredmény eléréseért. Az is kiderült, melyik tanuló kire tekint példaképként az oktatói közül, és ki az, akitől nehezen tanul. A diákok megközelítéséhez adott ez az információ segítséget.

Olyan programokat kell szerveznünk, amellyel az iskola nemcsak tudást, hanem élményt is ad.

Az osztálykirándulások, szakmai tanulmányutak szervezésével szélesedik a tanuló látóköre és élményekkel gazdagodik.

A **diákönkormányzat** tevékenységének élénkítésével segíthetjük az intézményben tanulók közösséggé szerveződését. Az októberi elnökválasztás, a karácsonyi cipősdoboz akció, a Valentin-nap, a rajzverseny, a mikulás napi ajándékozás, a gyermeknapi programok mind egy-egy elem ahhoz, hogy tanulóink jól érezhessék magukat az iskolában.

A színvonalas szakmai képzés biztosítása mellett nagyon fontos **célunk a rend megtartása.**

A vonzó környezethez hozzá tartozik az is, hogy a szülő és a tanuló biztonságban érezhesse magát, amelyben biztosítva van olyan iskolai légkör megteremtése és fenntartása, amelyben a tanuló jól érzi magát, önmagához képest a legtöbbet tud nyújtani, amelyet látva a szülő szívesen íratja be hozzánk a gyermekét.

A legfontosabb a tanórai környezet biztonsága. Az Arizona szoba az osztályban keletkező fegyelmi problémák kezelésének egyik eszköze, de nem elegendő eszköz. Az iskolaőr segítségét szintén igénybe vesszük az iskolai rend megtartása érdekében.

A tapasztalatok alapján megállapíthatjuk, hogy a tanulók megközelítésére sokkal több időt és energiát kell fordítanunk, és rendszeresen **osztályszintű értekezleteken** kell beszélnünk a problémákról.

Feltétlenül fontos a **szociális érzékenység** nemcsak az osztályfőnökök, hanem a szaktanárok részéről is. Az iskolai kötődés kialakítása érdekében szerencsés, ha már a nyár folyamán felveszi a kapcsolatot az osztályfőnök a tanítványaival.

Szükségesnek látom a **módszertani továbbképzéseket**, de nagyon hasznos lehet az egymástól való tanulás is. Sokkal inkább a kimeneti követelményekhez kell igazítani a tananyagot, az elvárásainkat, amelynek érvényesülnie kell az augusztusi javítóvizsgákon is.

Az átjárható szakképzési rendszer lehetővé teszi a tanuló vagy képzésre jelentkező számára, hogy saját, egyéni ütemében, érdeklődésének és képességeiknek megfelelően tanulhasson. A technikum és a szakképző iskola közötti átjárás biztosítása lehetőséget ad arra, hogy a tanuló – az eredeti választását megváltoztatva – a képességeinek valóban megfelelő képzésben folytathassa tanulmányait. Az utóbbi években szaporodott azoknak a tanulóknak a száma, akik a második szakmájukat is nappali rendszerben szeretnék megszerezni. A beszámítás alkalmazásával még vonzóbbá tehetjük számukra az újabb szakma tanulását. A **rugalmas tanulási utak megtalálása** lehetővé teszi, hogy a tanulási út megváltoztatása esetén a tanulóknak ne kelljen újra tanulni a korábban már elvégzett tantárgyakat, és ezzel csökkenthetjük az iskolából való lemorzsolódást.

Az **Erasmus+ program** iskolánk egyik legnagyobb büszkesége. Büszkék vagyunk a 2010 óta végzett munkára, a résztvevő tanulókra és munkatársainkra. Az Európai Unió vitathatatlanul legnépszerűbb programja az évtizedek alatt több millió hallgatónak, oktatónak, gyakornoknak vagy fiatal munkavállalónak nyújtott lehetőséget arra, hogy ideiglenesen egy másik országban szerezzen hasznos tapasztalatot. A mi iskolánkban a tizenkét sikeres projekt eredményeképpen 373 tanuló mondhatja magát erasmusosnak. A sok millióhoz képest talán kicsi szám, de számunkra óriási eredmény.

Erasmus elsősorban a munkáról szól, a gyerekek négy hétre utaztak el egy európai országba, hogy megismerkedjenek az ottani szakmai fogásokkal és gyakorolják az angol vagy német nyelvet, de valójában sokkal többet jelent ennél, emellett önállósodnak, megtanulnak alkalmazkodni, élményeket szereznek. A program nyertesei elsősorban diákjaink, hiszen őket szeretnénk olyan tapasztalatokhoz juttatni, amelyek hatására jobb szakemberekké válnak. Az elnyert akkreditáció révén a program folytatását tervezzük.

1.2.A pályaorientációs programok átgondolása

A pályaorientáció a tanév teljes ideje alatt jelenlévő feladat. A tanév elején átgondolt és megtervezett **pályaorientációs terv** biztosíthatja, hogy folyamatosan és tervezetten végezzük ezt az egyre fontosabb feladatot.

Pályaorientáción elsősorban a **beiskolázás érdekében** végzett tevékenységet értjük.

Az általános iskolák még mindig a gimnáziumokat javasolják továbbtanulásra a végzőseiknek és azok szüleinek. Feladatunk meggyőzni az általános iskolákat, illetve azok pedagógusait, hogy támogassák tanulóik szakképzésbe lépését. Ennek érdekében szervezünk olyan programokat, amelyekkel felhívjuk a figyelmüket a szakképzésben rejlő lehetőségekre. Meghívjuk az általános iskolák képviselőit, igazgatóit, pályaválasztási felelőseit, végzős osztályfőnökeiket egy vendéglátással egybekötött beszélgetésre, iskolabejárásra. A kötetlen beszélgetés alkalmával eloszthatjuk a szakképzéssel kapcsolatban kialakult esetleges fenntartásokat, első kézből kaphatnak válaszokat a technikai és szakképző iskolai képzéssel kapcsolatban megfogalmazott kérdéseikre. Megtekinthetik milyen felszereltségű tantermekben és tanműhelyekben tanulják szakmájukat a hozzánk járó diákok. Meggyőződhetnek arról, hogy valódi, megfontolásra érdemes alternatívát jelent a szakképzés.

A középiskola kiválasztása elsősorban a szülő döntésén múlik, ezért az általános iskolák által szervezett pályaválasztási szülői értekezleteken való részvétel mellett lehetőséget kell adni az általános iskolás tanulók szüleinek, hogy ők is ellátogathassanak az iskolába, megismerkedhessenek az iskolai környezettel, a kollégákkal, az itt folyó munkával. Erre a

leginkább a Szakmák éjszakája volt alkalmas, ezért meg kell fontolni annak újra megszervezését. A szülő számára is megfelelő időpont kiválasztása biztosíthatja, hogy az érdeklődők ellátogathassanak hozzánk. A szülők meggyőzésének egy másik módja, ha a már nálunk tanuló diákok próbavizsgálataira, szakmai bemutatóira kapnak bebocsáttatást. Az ott folyó magas színvonalú szakmai munka meggyőzheti őket arról, hogy a kisebb testvér, a nagyobb testvér, vagy esetleg ő maga is megfontolja a szakma tanulását.

A minden év őszen megrendezésre kerülő Szakmára fel! c. pályaválasztási kiállításon is igyekszünk megmutatni a nálunk tanított szakmák szépségeit, de meggyőződésem, hogy sokkal hatékonyabb, ha a tanulók személyesen látogatnak el hozzánk. Változatos, színes, gyakorlatorientált programokat kell nyújtanunk a diákoknak, amelyek révén megismerhetik a nálunk folyó képzéseket. A tanulók meggyőzését már 6. és 7. osztályban meg kell kezdeni. A Keri napok alkalmával rendezett szakmai versenyeken ők is kipróbálhatják magukat, így – még kívülállóként - az iskolaközösség részeként tekinthetnek magukra. A Nyitott tanműhely délelőtti foglalkozásain mindkét ágazat szakmai fogásaival megismerkedhetnek az érdeklődő diákok.

A pályaorientációs tevékenységből nem szabad kizárnunk a már nálunk tanuló diákokat. Folyamatosan **meg kell erősíteniük** bennük a **pályaválasztásuk helyességét**, fenn kell tartanunk bennük az érdeklődést választott szakmájuk iránt. Ezt leginkább úgy tehetjük meg, ha lehetőséget adunk arra, hogy szakmai kirándulásokon, üzemlátogatásokon vegyenek részt, ahol megismerkedhetnek a szakmai azon területeivel is, amelyre az iskolában vagy a gazdálkodónál nincs lehetőség. Biztosítani kell számukra a lehetőséget, hogy szakmájuk kiváló művelőivel találkozhassanak, különösen olyanokkal, akik maguk is a Keri padjait koptatták. Ilyen módon példaként állhatnak előttük szakoktatóink, akik közül tizennégyen voltak - egykor vagy nem is olyan régen - tanítványaink. Nagyon fontos és erős pályaorientációs eszköznek tartom a **szakmai versenyeket**. Az ott elért siker nemcsak a helyezést elért diákok számára megerősítő hatású, hanem az osztály- és iskolatársukra büszke fiatalokban is erősítheti a szakmájuk iránti szeretetet.

1.3.A gimnáziumban érettségi vizsgát tett tanulók szakmai oktatásba való bekapcsolása

A pályaorientációt, a beiskolázási tevékenységet ki kell terjeszteni a gimnáziumokban tanulókra, azokra az érettségizett diákokra, akik nem vállalják a további több éves tanulmányokat a felsőoktatási intézményekben, hanem a szakmatanulást részesítenék előnyben,

ha megfelelő tájékoztatást kapnának erről a lehetőségről. A város gimnáziumaiban tájékoztató előadások megtartásával orvosolhatjuk az információhiányt.

Az érettségizett diákok műveltségi szintje magasabb, jobban teljesítenek a tanulmányaikban is. A magasabb osztály tanulmányi átlag emeli az iskolai tanulmányi átlagát is. A már felnőtt diákok példát mutathatnak a többieknek viselkedésben és szorgalomban, a gazdálkodóknál növelhetik az iskola jó megítélését, valamint nagyobb eséllyel szerepelnek sikeresen szakmai versenyeken.

1.4. Az általános iskolából érkező tanulók felzárkóztatása

A legnagyobb problémát a kilencedikes tanulók megtartása jelenti számunkra.

A gyerekek szeretnek hozzánk járni az iskola barátságos légköre, az elfogadó tantestület, a szakmák hasznosíthatósága miatt, de a felsőbb évfolyamosok sokszor panaszkodnak az érkező diákok magatartására, neveltlenségére.

Az általános iskolából érkező gyerekek viselkedési és tanulási nehézségekkel is küzdenek, ezért a tanév első hónapjaiban a hangsúlyt a középiskola megismerésére kell helyeznünk. Elsőként meg kell tanítani őket néhány alapvető kulturált szokásra, a kulturált beszédre és viselkedésre. A tanulási módszerek elsajátításában is segítségükre kell lennünk. Az első napokban a tanulás tanulója program segítségével igyekszünk a hátrányaikat csökkenteni.

Az alapkompenciák hiányossága miatt nem tudnak előre haladni a középiskolás tananyagban, ezért az oktatók folyamatosan, a tantárgyaikon keresztül fejlesztik a matematikai és szövegértési kompetenciákat.

A kilencedik év elején **bemeneti mérésekkel** tárjuk fel, hogy milyen területeken és mely tanulóknak van szüksége leginkább a megsegítésre. Számukra kiscsoportos foglalkozásokat tartunk, hogy felzárkóztassuk őket arra a szintre, amelyről már sikeresen teljesíthetik a középiskolás követelményeket.

Az eredményeikkel, előrehaladásukkal való szembesítés eszköze **a negyedévente végrehajtott értékelés**. A félévi értesítő mellett november és március hónapban is értékeljük a tanulók előrehaladását szöveges megállapításokkal: megdicsérjük a tanulmányaikban ügyesen fejlődőket, és elmarasztaljuk a lemaradókat.

Az elért tanulmányi eredmény sok esetben nem tükrözi a befektetett munkát.

A tanulók egy része mögött nincs stabil szülői háttér, nemcsak anyagiakban szenvednek hiányt, hanem a megfelelő szellemi és lelki támasz is hiányzik. A tanárok felől érkező **elfogadás**, amely **következetességgel párosul** az alapmagatartás, amellyel támogathatjuk tanulóinkat. Az

osztályfőnökök mellett pótosztályfőnökök is támogatják a gyerekeket. Pszichológus és szociális segítő áll a rendelkezésükre. A két szakember négy szemközti beszélgetéssel igyekszik oldani a tanulóknál az otthon felgyülemlett feszültséget, és ezzel orvosolni az iskolai magatartási problémákat, javítani az iskolai munkalégkört.

A legnehezebb megküzdeni a nagyfokú érdektelenséggel. A hozzánk érkező gyerekek nagy része az általános iskolában nem teljesített jól, ezért sok kudarcot szenvedtek el, amelyek aláásták tanulási kedvüket. A legnagyobb probléma az érdektelenség, mert ha a tanuló motivált lenne, azzal az összes többi akadály leküzdhető lenne, tehát **a tanulók motiválására** kell helyeznünk a legnagyobb hangsúlyt. Meg kell nyerni magunknak a gyerekeket ahhoz, hogy eredményt tudjanak elérni. Változtatni kell a pedagógiai módszereinken, de meggyőződésem, hogy a követelményeket nem szabad alább adni, hiszen a szakmai és érettségi vizsga elvárásaihoz kell igazodnunk. Motiválásuk legcélravezetőbb eszköze, ha **sikerélményhez juttatjuk** őket. Tudatosítjuk bennük, hogy új iskolában tiszta lappal indulnak, és csak rajtuk múlik, hogyan teljesítenek a középiskolában. A pozitív teljesítmény utáni dicséret szárnyakat adhat az eddig csak szidott fiataloknak. Különösen a szakképző osztályok esetében van nagyobb tere azoknak a foglalkozásoknak, amelyek eredményeképpen kézzel fogható, „megköszönhető” a siker. A **projektmódszer alkalmazásával** a tanulók megízlelhetik a közösen végzett munka örömét.

A sok hiányzás szintén a legfontosabb gátja a jó iskolai teljesítménynek, a tanulmányokban való előre jutásnak. Aki rendszeresen jár iskolába, sokkal kevesebb eséllyel morzsolódik le, mint az, aki megszokásból, sokszor szülői támogatással mondvacsinált „betegségek” okán marad távol a tanítási napokról. Az osztályfőnökök sokat tehetnek ennek megakadályozásáért. A jogszabályban is **előírt jelzések határidőre való megtételével**, a következetes figyelmeztetéssel visszatárhathatjuk a tanulót a hiányzásoktól. Az adminisztrációra sok esetben „felesleges rossz” osztályfőnöki feladatként tekintünk, de ebben az esetben nemcsak kötelező, hanem egyértelműen szükséges is.

1.5. A felnőttek oktatásában résztvevők számának növelése

A vármegye keleti felében sokkal kevésbé jellemző, hogy a felnőtt kort elérték visszaülnek az iskolapadba, hogy újabb szakmát tanuljanak. Pedig Észak-Magyarországon a legmagasabb a munkaerő-tartalék. A potenciális munkaerő azon felnőttek köréből kerül ki, akik nem jelennek meg a munkaerőpiacon, mert kompetenciahiányokkal küzdenek. Az egyik feladatunk, hogy szakma, részsakma vagy szakképesítés megszerzésével alkalmassá tegyük őket a foglalkoztatásra.

„A munkaerő-tartalékok bevonása, aktivizálása a munkaerő-potenciál pontos felméréseivel, erős helyi szintű szociálpedagógiai jelenléttel, egyéni mentorálással és kiscsoportos kompetencia-fejlesztési programok, valamint életvezetési programok működtetésével valósulhat meg eredményesen.”³

A regisztrált munkanélküliek képzése mellett szerepet kell vállalnunk a cégek képzési igényeinek kiszolgálásában, saját munkavállalóik oktatásában. A feladat adott, de megvalósítása nem könnyű. A szakmai tárgyakat oktató kollégák rendkívül leterheltek, a nappali oktatásban résztvevő diákok képzése többnyire leköti minden idejüket és energiájukat. A tartósan távol lévő (kisgyermekkeikről gondoskodó) vagy már nyugállományban lévő kollégák bevonásával látom megvalósíthatónak ezt a feladatot.

A megoldást jelentheti az is, hogy próbálunk gondolkodásban és a gyakorlati megvalósításban is elszakadni a szigorúan vett osztályoktól, és nem korcsoportokban gondolkodunk, hanem **képzettségi szintek szerint soroljuk be** a tanulókat, tanulni vágyó fiatal felnőtteket. Így elképzelhető, hogy ugyanazon a tantárgyi órán nem azonos korosztályúak tanulnak együtt.

Ez két szempontból is jól „sülhet el”: egyrészt lehetővé teszi, hogy egy minimális csoport, akár 1-2 fő számára is biztosítani tudjuk a képzést egy másik csoporttal való összevonással, másrészt a motivált, idősebb, érettebb gondolkodású „osztálytársak” pozitív hatással lehetnek a tanulásban nem jeleskedőkre. Ez a módszer akkor is jól működhet, ha az ágazati vizsga letétele utáni szakmaválasztásnál szeretnénk megoldani, hogy minden tanuló az általa legkedvesebb szakmát választhassa, de ne kényszerüljünk 2-3 fős gazdaságtalan csoportok kialakítására. A különböző évfolyamokon, de azonos szakmát tanulók esetében – az oktató **differenciált óravezetése** mellett – ez megvalósítható.

2. Az oktatói testület kiegészének megakadályozása

A feladatunk egyre nehezebb, mert az évekkel ezelőtti hozzánk érkező tanulókhöz képest jóval neveltelebb és érdektelenebb diákokkal kell eredményt elérni. Ennek legfőbb okát a **körülöttünk lévő társadalmi környezetben** látom. Salgótarjánba nem jönnek vissza az értelmiségi fiatalok, a főváros és Nyugat-Magyarország elszívó erejével ez a térség nem tud versenyezni. Maradnak tehát az alulképzett, sok esetben munkanélküli szülők gyermekei, akik – és nem csak a jogi kategória szerint - hátrányos vagy halmozottan hátrányos körülmények

³ Szakképzés 4.0 Stratégia, 2023, 17. oldal

között élnek. Évről évre érzékeljük, hogy a romló társadalmi környezet hogyan gyűrűzik be az iskolába.

A szakképző iskolai képzésbe jellemzően az alacsonyabb tudással rendelkező és szociálisan hátrányosan érintett rétegek gyermekei jelentkeznek, akiknek az igény szintje is hasonlóan elmaradott. Ezekben az osztályokban nagyon magas (50% feletti) a roma tanulók aránya, így nyugodtan elmondható, hogy intézményünkben **kiemelten kezeljük a cigány tanulók integrált oktatását, nevelését is.**

Az **Erasmus+ program** nemcsak a diákokra hat megtartó erővel, hanem a külföldi szakmai tanulmányutakon járt kollégák (110 mobilitás) esetében segíti a mentális felfrissülést, így a kiegészítés ellen hat. A duális képzésben már jártas országok szakképző intézményeinek meglátogatása a gyakorlatban is hasznosul, hiszen módszereket, jó gyakorlatokat lehet eltanulni, amelyeket itthon be lehet építeni a mindennapi munkába. Az utazások alkalmával nemcsak szakmai tapasztalatokat szereznek a kollégák, hanem életre szóló, maradandó élményeket is biztosít a számukra.

Nem lesz könnyebb a helyzetünk, és meggyőződésem, hogy csak egymás támogatása, az összetartás adhat erőt a mindennapi küzdelemben. **Következetesnek kell lennünk**, és nem szabad a másik munkáját azzal aláásni, hogy nem tartjuk be a közösen elhatározottakat.

Tanulóink nem olvasnak, nem írnak, nem számolnak – tulajdonképp nem használják saját tudásukat, mert mindent gyorsan, „kulcsra készen” szeretnék megkapni az élettől – sajnos a tudást is, amihez viszont komoly energiákat kellene mozgósítani. Ezen feltételek mellett úgy gondolom, még többet ér, és még többre értékelendő a szaktanárok áldozatos munkája.

Az Oktatási Hivatal 2021-ben nyilvánosságra hozta azoknak az iskoláknak a névsorát, amelyek a kompetencia méréseken jobb eredményt érnek el, mint az a tanulók korábbi eredményei alapján várható volna, azaz **az átlagosnál nagyobb az ott folyó pedagógiai munka fejlesztő hatása.** Ezen a listán a mi iskolánk is szerepel. Azaz elmondhatjuk, hogy jó szinten dolgozunk a hozzánk érkező tanulók hátrányainak kiegyenlítésén a matematikai kompetencia és a szövegértés területén.

Sajnos, az utóbbi években jellemző lett, hogy egyre többször kellett megválnunk a testület értékes tagjaitól, mert tanáraink a sikertelenségek, a napi nehézségek miatt másik, több sikerélményt nyújtó intézményben dolgoznak tovább. Egyre nehezebb feladat megőrizni a tanárok lelkesedését, és elkerülni a kiegészítést. Azok a kollégák maradnak nálunk, akik el tudják fogadni, hogy nem az az elsődleges feladatunk, hogy felsőoktatásra készítsük fel a tanulókat, hogy versenyeket nyerjünk velük, hanem a hozzánk érkező nehéz sorsú, alacsony társadalmi

rétgeből származó fiatalok művelésén (nevelésén és oktatásán) kell dolgoznunk. Ezzel egyben **nagyon fontos társadalmi feladatot hajtunk végre**, hiszen legtöbb esetben a tanulóink az elsők a családjukban, akik szakmát szereznek vagy elmondhatják magukról, hogy érettségiztek. A mindennapok lázában azonban nehéz szem előtt tartani ezt a nemes feladatot, ezért többen feladják, vagy a (gimnáziumból) kínálókozó lehetőséget megragadják.

Abban bízhatunk, hogy a technikumi képzés erősödésével, az érettségi utáni szakképzésre jelentkezők számának növekedésével több sikerélményben lesz része a kollégáknak és a közösség megtartó ereje is segít az oktatói testület megőrzésében.

A **pedagógusok szakmai eszköztárának bővítésére** kiemelt figyelmet kell fordítanunk. Előnyt élveznek a projektmódszer alkalmazását segítő továbbképzések, amelyek a kollégák érdeklődését is felkeltették.

Oktató-nevelő munkánk lehetőséget ad a **hátrányos helyzetű gyermekek „megmentésére”**. A minőségi nevelésre törekvés, az integrálás, az esélyegyenlőség megteremtése, az aktív cselekedtetés, a differenciálás lehetőséget ad a komplex, személyiségstruktúrának megfelelő fejlesztésre. Oktatói testületünket mindig is jellemezte ez a törekvés, azon kell dolgoznunk, hogy továbbra is jellemzője maradjon a tantestületnek. Kell, hogy kapaszkodjunk az apró sikerélményekbe, amelyek segítenek tovább lendülni egy-egy helyzetben.

3.A minőségirányítási program maradéktalan végrehajtása

A szakképzés megújításának egyik eleme az egységes minőségirányítási rendszer bevezetése. A 2022-ben megalkotott minőségirányítási program végrehajtása az igazgató irányítása mellett történik. A működtetésre létrehozott négy fős csoport végzi a minőségirányítási feladatokat. A csoportban képviselteti magát 1-1 fővel a közismeret, a kereskedelmi és vendéglátóipari szakma és az intézmény vezetése is.

A minőségirányítási program végrehajtása a tanév egészére feladatot jelent. A MIR kiépítése már megtörtént, a felülvizsgálata folyamatos, az első oktatói értékelés lebonyolítása után az intézményi és intézményvezetői önértékelésen dolgozunk.

Célom, hogy olyan minőségirányítási programot működtessünk, amely nem az adminisztrációt szaporítja, hanem **valódi segítséget jelent, az intézmény folyamatos fejlesztése irányába hat** és segíti az oktatás minőségének javítását.

A minőségi munkavégzés támogatása érdekében több területen ellenőrzésekre kerül sor a tanév folyamán. Ellenőrizzük az érdemjegyek számát, a késések könyvelésének módját, az osztályfőnöki hatósági értesítések határidőre történő teljesítését., a negyedéves értékelések

meglétét, az elfogadott igazolások alátámasztottságát, az érettségi dolgozatok javítási-értékelési útmutató szerinti javítását. Az ellenőrzések eredményéről a munkaértekezleteken kapnak visszajelzést a kollégák.

4.A megfelelő technikai feltételek biztosítása

A Szakképzési Centrum megalakulása óta a lehetőségeink bővültek, egy kevésbé bürokratikus rendszerben, jobb anyagi támogatás mellett dolgozunk. A szakmai oktatáshoz és képzéshez valamennyi feltétel rendelkezésre áll. Tanulóink többsége egyszerű, ingerszegény környezetből érkezik az iskolába. Fontosnak tartjuk, hogy az iskolai feladataikat inspiráló, szép környezetben végezzék.

Az új szakmajegyzékben szereplő szakmák képzési és kimeneti követelményeiben számos digitális tananyagtartalom és kimeneti követelmény fogalmazódik meg. Fejlesztési feladataink között elsődleges a szakmai gyakorlóhelyek, **kabinetek technikai felszereltségének folyamatos fejlesztése és az informatikai rendszer folyamatos korszerűsítése**. Biztosítani kell, hogy a digitális oktatási tartalmak felhasználására megfelelő technikai háttér álljon rendelkezésünkre.

A Szakképzési Centrum támogatásával - az iskola átmeneti helyzete ellenére - igyekszünk a tanműhelyek eszközfelszereltségének javításával vonzó infrastruktúrát nyújtani a pályaválasztó diákoknak.

Az iskola eszközellátottsága bővült, nem okoz gondot az esetleges hibák azonnali javítása, a szükséges nyersanyagok szakmai eszközök beszerzése, de azt is érezzük, hogy mindezért magasabb színvonalú munkát, **a szakmai képzés színvonalának emelését** várja el a fenntartó. Az új iskolaépületben megvalósuló kulturált környezet ösztönző és nevelő hatása is segítségünkre lehet a problémák leküzdésében.

5.A szülőkkel való kapcsolattartás erősítése

A szülőkkel való kapcsolattartás fontos az intézmény elfogadottsága, támogatottsága és a tanulói eredményesség szempontjából is. Az intézményes nevelés és oktatás iránti bizalom javítása érdekében törekednünk kell a partneri kapcsolat kialakítására. Ne csak a tanulói problémákról beszéljünk a szülőkkel, hanem emeljük ki azokat a történeteket, eredményeket, amelyek pozitívak. A szülő támogatása erősíti a tanár iskolai tevékenységének hatását.

„Egy jó partneri kapcsolatban a tanár jobban megérti a tanulók egyéni tanulási szükségleteit, s egyúttal képes arra, hogy a szülőket támogassa gyermekük iskoláztatásában. A szülők nagyobb hajlandóságot mutatnak a bevonódásra, ha azt érzik, hogy a tanárok ezt üdvözik és szorgalmazzák.”⁴

A szülői értekezletek fogadóórák látogatottságát növelhetjük **a tartalmasság növelésével**. Ne törődjünk bele, ha egy család nem keresi a kapcsolatot az iskolával.

A kollégák írásos összefoglalót készítenek a szülői véleményekről, hogy az iskolavezetés is tudomást szerezzen a szülői észrevételekről, és tudjon reagálni azokra.

Egységes informatikai hálózat működtetése lehetővé teszi az oktatók, a tanulók és szülők zavartalan és biztonságos együttműködését a személyes találkozók mellett. A tanulók szüleivel **online értekezleten** is kapcsolatot tudunk teremteni, ha a személyes jelenlét nem lehetséges.

6.A szakképzési munkaszerződések számának növelése

A duális képzés bevezetése óta a szakképző intézmények legfontosabb partnerei azok a gazdálkodók, akik a tanulókat foglalkoztatják. A szakmai igazgatóhelyettes egyik legfontosabb feladata a velük való kapcsolattartás. A duális partnerekkel való együttműködés folyamatos, amely év elején a **közös képzési programok megfogalmazásával** kezdődik. A képzési programokat az iskolában készítjük el, majd eljuttatjuk azokat a munkahelyekre. Mindkét részről aláírjuk, ezzel ismerjük el, hogy az azokban foglaltak alapján végezzük a munkát. A valóság nem minden esetben követi az előre megfogalmazott feladatmegosztást. Partnereink többnyire kisvállalkozások, ahol a tanulók munkájára is nagyon számítanak. A tanulók többnyire a napi termelési feladatokat végzik, a tanulófelelős ezek mellett készíti őket a szakmai vizsgára.

Kezdetben a gazdálkodók ódzkodtak a szakmai munkaszerződés megkötésétől, tartottak a munkavállalók közötti súrlódástól, vagy sokszor könyvelőik – a fokozott adminisztrációtól tartva – tanácsára nem foglalkoztatták a diákokat. Az ellenállás mára megtörni látszik, és egyre több cég érdeklődik a szakképzési munkaszerződés jellemzőiről. A tanév során több alkalommal személyes egyeztetésekre is szükség van, és továbbra is lehetőséget kell biztosítani az érdeklődő gazdálkodóknak, hogy részt vegyenek az ágazati alapvizsgán ezzel is előkészítve a szakképzési munkaszerződések megkötését.

⁴ <https://ofi.oh.gov.hu/publikacio/az-iskola-es-szulo-kozotti-egyuttmukodes-lehetosegei>

A Nógrád Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara nyújt segítséget a vállalkozások meggyőzésében, annak érdekében, hogy a szakképzési munkaszerződések száma növekedjen.

Célunk, hogy a szakképző osztályok minden tanulója - a sikeres ágazati alapvizsga letétele után – szakképzési munkaszerződést kössön. A technikumi tanulók ilyen módon való „kihelyezése” csak az összefüggő szakmai gyakorlat idejére lehetséges, ugyanis vármegyénkben a kereskedelem és a vendéglátásban működő vállalkozások nem rendelkeznek olyan mértékű kapacitással, amely lehetővé tenné az ő folyamatos alkalmazásukat is.

Tanáraink ismerik a képzési és kimeneti követelményekben lefektetett elvárásokat és ezek alapján készítik fel a diákokat a vizsgákra. Ez az a terület, ahol a leginkább szükségünk van a gazdálkodók támogatására.

A **koncentrált vizsga előtti oktatás** segíti a tanulókat a szakmai vizsga sikeres teljesítéséhez. Meggyőződésem, hogy a továbbiakban is szükséges a vizsgára való felkészítés megszervezése. Meg kell tartani azt a gyakorlatot is, hogy az idegen nyelvet oktató kollégák „kísérik” a felkészítési gyakorlatokat, így élő szituációban gyakorolhatják a diákok az idegen nyelvet.

Az új típusú, interaktív vizsga koncepciója modern és igazodik a mai kor szellemiségéhez.

A nagyobb siker érdekében **próbavizsgák**on gyakoroltatjuk a szituációt. A vizsgahelyzet átélésével a tanuló magabiztosabban vehet részt a szakmai vizsgán.

A projektfeladat gondolata is alapvetően jó és modern koncepció. Támogatandó törekvés, hogy fejlesszük a tanuló gondolkodásmódját pl.: a portfólió elkészítésével, mely átfogó képet ad a tanuló fejlődéséről. A tantárgyfelosztásba illesztett portfóliós órákkal támogathatjuk a munkájukat.

Zárszó

Az iskola attól jó, ha jó tanárok dolgoznak benne. A kiválasztásuk az igazgató egyik legfontosabb feladata. Oktatóink többsége elkötelezettséggel végzi a munkáját, elkötelezettséget érez az oktatás, a szakma és az iskola iránt. Különösen támogatom azokat, akik mindezt pozitív hozzáállással teszik. Sok a probléma körülöttünk, a tanulók neveltségének hiánya, a nem megfelelő képességei, tanuláshoz-munkához való hozzáállása, az érdektelenség. Szidhatjuk a sok tananyagot, a vizsgák rendjét, elvárásait, sokallhatjuk az adminisztrációt, de meggyőződése, ha örökké csak a rosszat látjuk, arról beszélünk, nem teszünk jót sem a tanulóinknak, sem magunknak. A tanárember pozitív szellemiségű ember kell, hogy legyen, mert azzal a bizakodással kell végeznie a munkáját, hogy annak van, vagy inkább lesz hatása, eredménye. Abban bízom, hogy sikerül megőrizni az iskola összetartó közösségét, és azért dolgozom, hogy tanártársaim megőrizték vagy újra megeljük magukban a hitet.